[1]उत्पचिष्णुः, [2]पचेलिमाः[A] [शालयः],
[3]किम्पचानः, [4]पेचिवान्, पाचः, पिपक्षुः, पापचः ;
पक्तव्यम्, पाचयितव्यम्, पिपक्षितव्यम्, पापचितव्यम् ;
पचनीयम्, पाचनीयम्, पिपक्षणीयम्, पापचनीयम् ;
[5]पाक्यम्[B], [6]कृष्टपच्यम्,[C] कृष्टपाक्यम्, [7]अवश्यपाक्यम्,
पाच्यम, पिपक्ष्यम्, पापच्यम् ;
ईषत्पचः-दुष्पचः-सुपचः ; — —
पच्यमानः, पाच्यमानः, पिपक्ष्यमाणः, पापच्यमानः ;
[8]पाकः, [9]मांसपाकः-मांस्पाकः, [10]पक्त्रिमम्,[D] पाचः, पिपक्षः, पापचः ;

---

1. 'अलङ्कृञ्निराकृञ्प्रजनोत्पच—' (3-2-136) इत्यादिना तच्छीलादिषु कर्तृषु इष्णुच्प्रत्ययः ।
2. 'केलिमर उपसंख्यानम्' (वा. 3-1-96) इति केलिमर्प्रत्यये रूपम् । कर्मकर्तर्ये-वायं प्रत्यय इति **वृत्तिकारादयः** । अविशेषात् भावकर्मणोरेवेति **दीक्षितादयः** ।
3. किम्शब्दे उपपदे, 'ताच्छील्यवयोवचनशक्तिषु चानश्' (3-2-129) इति चानशि, बाहुलकात् मुमागमाभाव इति **अमरव्याख्यायां भानुजीदीक्षितः** ।
4. कर्तरि लिटः क्वसौ, 'वस्वेकाजाद्घसाम्' (7-2-67) इतीडागमे, 'अत एक-हल्मध्येऽनादेशादेर्लिटि' (6-4-120) इत्येत्वाभ्यासलोपयो रूपम् ।
5. निष्ठायामस्य धातोरनिट्त्वेन ण्यति, 'चजोः कु घिण्ण्यतोः' (7-3-52) इत्यनेन कुत्वम् ।
6. 'राजसूयसूर्यमृषोद्यरुच्यकुप्यकृष्टपच्याव्यथ्याः' (3-1-114) इत्यनेन यत्प्रत्यये कर्म-कर्तरि **कृष्टपच्यः** इति निपात्यते । कृष्टे ये स्वयमेव पच्यन्ते केचन व्रीहि-विशेषाः ते **कृष्टपच्याः** । अन्यत्र **कृष्टपाक्यः** इत्येव ।
7. 'ण्य आवश्यके' (7-3-65) इति निषेधाद् आवश्यकार्थे तु ण्यत्प्रत्यये कुत्वं न भवति ।
8. घञि, 'चजोः कु—' (7-3-52) इति कुत्वम् ।
9. मांसस्य पाकः **मांसपाकः मांस्पाको** वा । 'मांसस्य **पचि** ल्युड्घञोः' (वा. 6-3-109) इति वचनात् पचतेर्घञि मांसशब्दस्योपपदस्यान्त्यलोपो वा भवति ।
10. '**ड्वितः** क्त्रिः' (3-3-88) इति क्त्रिप्रत्यये, 'तेन' इत्यधिकारे, निर्वृत्तार्थे 'क्त्रेर्मम्नित्यम्' (4-4-20) इति नित्यं मप्प्रत्यये रूपम् ।

A. 'स वारनारीकुचसञ्चितोपमं ददर्श मालूरफलं **पचेलिमम्** ॥' नैषधे 1 94.
B. 'पितॄणां कुरुषे कार्यमपाक्यैः स्वादुभिः फलैः ॥' भ. का. 6. 64.
C. '**अकृष्टपच्याः** पश्यन्तौ ततो दाशरथी लताः ।' भ. का. 6. 59.
D. '**विपक्त्रिम**ज्ञानगतिर्मनस्वी मान्यो मुनिः स्वां पुरमृष्यशृङ्गः ॥' भ. का. 1. 10.